

מסורת הש"ס

18 פאה מ"ח מ"ג, 19 פאה מ"ח מ"ד, 20 פאה מ"ח מ"ה, 21 פאה מ"ח מ"ו, 22 פאה מ"ח מ"ז, 23 פאה מ"ח מ"ח, 24 פאה מ"ח מ"ט, 25 פאה מ"ח מ"י, 26 פאה מ"ח מ"יא, 27 פאה מ"ח מ"יב, 28 פאה מ"ח מ"יג, 29 פאה מ"ח מ"יד, 30 פאה מ"ח מ"טו, 31 פאה מ"ח מ"טז, 32 פאה מ"ח מ"יז, 33 פאה מ"ח מ"יח, 34 פאה מ"ח מ"יט, 35 פאה מ"ח מ"כ, 36 פאה מ"ח מ"כא, 37 פאה מ"ח מ"כב, 38 פאה מ"ח מ"כג, 39 פאה מ"ח מ"כד, 40 פאה מ"ח מ"כה, 41 פאה מ"ח מ"כו, 42 פאה מ"ח מ"כז, 43 פאה מ"ח מ"כח, 44 פאה מ"ח מ"כט, 45 פאה מ"ח מ"ל, 46 פאה מ"ח מ"לא, 47 פאה מ"ח מ"לב, 48 פאה מ"ח מ"לג, 49 פאה מ"ח מ"לד, 50 פאה מ"ח מ"לה, 51 פאה מ"ח מ"לז, 52 פאה מ"ח מ"לח, 53 פאה מ"ח מ"לח, 54 פאה מ"ח מ"לח, 55 פאה מ"ח מ"לח, 56 פאה מ"ח מ"לח, 57 פאה מ"ח מ"לח, 58 פאה מ"ח מ"לח, 59 פאה מ"ח מ"לח, 60 פאה מ"ח מ"לח, 61 פאה מ"ח מ"לח, 62 פאה מ"ח מ"לח, 63 פאה מ"ח מ"לח, 64 פאה מ"ח מ"לח, 65 פאה מ"ח מ"לח, 66 פאה מ"ח מ"לח, 67 פאה מ"ח מ"לח, 68 פאה מ"ח מ"לח, 69 פאה מ"ח מ"לח, 70 פאה מ"ח מ"לח, 71 פאה מ"ח מ"לח, 72 פאה מ"ח מ"לח, 73 פאה מ"ח מ"לח, 74 פאה מ"ח מ"לח, 75 פאה מ"ח מ"לח, 76 פאה מ"ח מ"לח, 77 פאה מ"ח מ"לח, 78 פאה מ"ח מ"לח, 79 פאה מ"ח מ"לח, 80 פאה מ"ח מ"לח, 81 פאה מ"ח מ"לח, 82 פאה מ"ח מ"לח, 83 פאה מ"ח מ"לח, 84 פאה מ"ח מ"לח, 85 פאה מ"ח מ"לח, 86 פאה מ"ח מ"לח, 87 פאה מ"ח מ"לח, 88 פאה מ"ח מ"לח, 89 פאה מ"ח מ"לח, 90 פאה מ"ח מ"לח, 91 פאה מ"ח מ"לח, 92 פאה מ"ח מ"לח, 93 פאה מ"ח מ"לח, 94 פאה מ"ח מ"לח, 95 פאה מ"ח מ"לח, 96 פאה מ"ח מ"לח, 97 פאה מ"ח מ"לח, 98 פאה מ"ח מ"לח, 99 פאה מ"ח מ"לח, 100 פאה מ"ח מ"לח.

תורה אור השלם

- 1 ויאמר משה אלכזהו היום כי שבת היום ליהודים היום לא תמארוו בעבודת קדש כי היום יעשה ה' אתכם עמים בני טובים דויל להו ימלאם דתמחוי ומתחלקן מע"ש לע"ש: י"ד סעודה לא יעול מן סקופס: שהרי יכול להמתין לע"ש הכאה אבל כשיש לו מזון י"ב יעול שהרי לא מתקן עוד עד שיגיע ע"ש והרי לשבעה ימי שבת לריסין י"ד סעודות: אכלים בשבת: שהרי מתחלטה סמוך לערב ולא מתערך לאכול בלילה, ואף על גב דאמרין לקמן לעולם יסדר אדם שלחתי במולאי שבת ה"מ למאן דלפטר ליה: כסעטיפא מוסיבין ליה. תממיה: אלא הא מני ר' עקיבא היא. ולענין סעודה שבת במאן דלפטר ליה איכא למימר כרבנן ואיכא למימר רבני חזקא ומיהו האי דלריך לבריות יעשה שבתו מול ולא יטיל על אחריס כבוד בשבתו: אין פוסחין לעני העובר ממקום למקום. שאינו לן בלילה אלס: מכבר. הלכות כפוגדיון כשהשער ד' סאין כסלע והפוגדיון אחד מ"יב דניגר דהוא אחד ממ"ח כסלע ושיערו לו חמשים ככר זו לשתי סעודות היום והלילה: לן נוסחין לו פרנסא לינה. לקמן מפרש מאי היא שהרי סעודה של לילה ככלל ככר היא וככר זו משערין לעירובין (דף פכ): למזון שמי סעודות לעירובין תמוזין: ואם אלס בשבת: מאי פרנסא לינה. הא קבל ליה סעודה הלילה: כי סדיא. לנדון פולעריא להניח תחת מלשומיו: שוב אינו מדיחן. דאין הדמה זו אלל לחול: ככלו של משית. כדאמר' כחמיות (דף ק"ב): דור שכן דוד נא זו קטיגוריא בתלמידי חכמים שנאמר ועוד כה עשירה וגו' חבלי לון כחלי יולדה (הושע י): כלי מלרים. כלומר אין לה קץ: או סהענג. כתר וקראת לשבת עונג כתיב: נחלת

רבינו הננאל

לפיכך שינוי המצול מוון ג' סעודות. ומתווכחין מתוורתא דלא ב' חזקא. כלי מכלל אינו מדיח אלל מה שצריך לזול בו בשבת שיהיה לו חול. שאין קבע שיהיה לו חיים. שאין קבע לשבת.

כל כתבי פרק ששה עשר שבת

ק"ח.

לעולם מצילין מוון ג' סעודות. מללא אמר ארבע לית ליה דרבי חידקא: מכלל דתנא קמא שלש סעודות סכינא ליה. דנהאי לא איפליגו אלא דמ"ק סבר מה שעבר כבר לא יזיל ולרבי יוסי יזיל: קערה גדולה היא ונוצין בה גבאים מאכל מעבלי נמים סמחוי.

ומחלקין לעניים ג' סעודות ליום מיום ליום: לא יעול. כיון דיש לו נמלא גזול לעניים: קופס. מעות הן לפרנס עניים בני טובים דויל להו מילתא דתמחוי ומתחלקן מע"ש לע"ש: י"ד סעודה לא יעול מן סקופס. שהרי יכול להמתין לע"ש הכאה אבל כשיש לו מזון י"ב יעול שהרי לא מתקן עוד עד שיגיע ע"ש והרי לשבעה ימי שבת לריסין י"ד סעודות: אכלים בשבת: שהרי מתחלטה סמוך לערב ולא מתערך לאכול בלילה, ואף על גב דאמרין לקמן לעולם יסדר אדם שלחתי במולאי שבת ה"מ למאן דלפטר ליה: כסעטיפא מוסיבין ליה. תממיה: אלא הא מני ר' עקיבא היא. ולענין סעודה שבת במאן דלפטר ליה איכא למימר כרבנן ואיכא למימר רבני חזקא ומיהו האי דלריך לבריות יעשה שבתו מול ולא יטיל על אחריס כבוד בשבתו: אין פוסחין לעני העובר ממקום למקום. שאינו לן בלילה אלס: מכבר. הלכות כפוגדיון כשהשער ד' סאין כסלע והפוגדיון אחד מ"יב דניגר דהוא אחד ממ"ח כסלע ושיערו לו חמשים ככר זו לשתי סעודות היום והלילה: לן נוסחין לו פרנסא לינה. לקמן מפרש מאי היא שהרי סעודה של לילה ככלל ככר היא וככר זו משערין לעירובין (דף פכ): למזון שמי סעודות לעירובין תמוזין: ואם אלס בשבת: מאי פרנסא לינה. הא קבל ליה סעודה הלילה: כי סדיא. לנדון פולעריא להניח תחת מלשומיו: שוב אינו מדיחן. דאין הדמה זו אלל לחול: ככלו של משית. כדאמר' כחמיות (דף ק"ב): דור שכן דוד נא זו קטיגוריא בתלמידי חכמים שנאמר ועוד כה עשירה וגו' חבלי לון כחלי יולדה (הושע י): כלי מלרים. כלומר אין לה קץ: או סהענג. כתר וקראת לשבת עונג כתיב: נחלת

במנחה מצילין מוון סעודה אחת. מאכל משמע דומן אכילה שלישית בשבת היא מן המנחה ולמעלה דלא כדאמרינן שמחלקין סעודת שמריט ומזכרין בימים ומיהו מהא דאמרין נפסחים כפ"ק (דף ג'.) י"ד שחל להיות בשבת משיר מוון שמי סעודות אין רחיה מלדאן משיירין מוון ג' סעודות שאין לעשות ג' סעודות שמריט דהא כיון שאוכל הכל שמריט חשיב כסעודה אחת ועוד אומר ר"י שיש כאן חיסור ברכה שאינה לריכה כדאי"כ ב"י ב"ו (יומא דף ע"ג.) גבי ובעשור שבושם הפקודים דקאמר וימי ס"ח אחריתא ונקרי א"ר שמעון בן לקיש מפני ברכה שאינה לריכה: מבבבד בפוגדיון ב"ו. היינו כ"י ויחנן בן זבוקא דחשיב ככר כפוגדיון מד' סאין כסלע שמי סעודות דעירובין ופליג התם (עירובין דף פכ:) ארבי מאיר ורבי יהודה שאומרים התם שיעור אחר:

והא דתנן אין פוחתין ב"ו גיסא רבנן היא ויא"ר רבי חידקא. אומר ר"י דאין לפרש שבת נותנין לו מוון ג' סעודות דיינו כשכא"ס כע"ש לעת האוכל דתסתמא לזכות שם שאין רגילות כל כך ללכת ערב שבת ובשבת שבת נותנים לו סעודה אחת יותר ממה שנותנין לו בשאר ימים דאי"כ היכי ניחא לרבנן והלא מן הכל אין לו כי אם ד' סעודות אחת שהיא עמו דמליין כהדיה ושלשה שמתו לו וכשאיכל אחת בערב שבת לא יאכרו בידו רק ג' סעודות ואותן יאכל בשבת וא"כ מיקשי נמי לרבנן ובי אזיל ריקן אזיל כדפריך בסמוך ומיהו איכא למימר דבסמוך לרבנן נמי פריך אבל קשה דכי משני דמליין ליה סעודה כהדיה לא מריך כלום ל"י חידקא דאין לו לשבת כ"כ שלש סעודות ול"י חידקא לריך ד' ונראה לר"י דכשכא"ס לעת האוכל נותנין לו מוון ג' סעודות כמו בשאר ימים ואם כן לא לשבת שם מוסיפין לו עוד ג' סעודות וקאמר יומא רבנן היא ולא רבי חידקא דלרבנן ניחא שיש בידו ה' סעודות בתחילת שבת ואותה שהיא עמו יאכל בשבת ומאחורי ה' סעודות יאכל ג' בשבת ואחת במולאי שבת ואחת יוליך עמו אלא לרבי חידקא כשיאכל ד' בשבת ואחת להוליך עמו למחר א"כ מה יאכל במולאי שבת וליכא למימר דאמרין ליה מה דהוה לך למיכל באפקוי שבתא אזיל בשבתא כדאמר' לעיל דהתם אמרין ליה כדי שלא יהא ניזון מן הדלקה אבל

הכא כבר הוא ניזון ולהכי נוטל כל זורכו ומשני דאיכא סעודה כהדיה המתוך היה סבור שהיה פשוט למקשה שהסעודה שיוליך עמו נותנין לו באחד בשבת אע"פ ששאר ימים נותנין לו סעודה שיוליך עמו עם אחרות בע"ש אין נותנין לו אחת עד שילך לפי שאינו הולך מיד עד אחר השבת ולכן היה סבור שהמקשה לא היה יודע שהניח סעודה עמו ואין לו בתחלת השבת אלא ד' להכי משני ליה דאיכא סעודה כהדיה והמקשה משני דפשיטא ליה דאיכא סעודה כהדיה אך קשה ליה כיון דמתרלת דלכיל לכוניה וכי אזיל בריקן אזיל שכמו שהניח עמו לכאן כן ישאנה עמו בלאתו מכאן ומשני דמליין ליה כ"י:

דמב"ר רבנן סעודה כהדיה. וא"כ אמאי נותנין לו ג' סעודות כיון שמביא אחת עמו יתנו לו אחת ויאכל אחת והאחת יוליך עמו וי"ל דאין מחלקין תמחוי בלילה אלא ביום בזמן הסעודה ולכן נותנין לו שנים שיאכל אחת מיד ואחת בלילה במקום שיהיה ואחת להוליך עמו למחר: ל"פ שאין קבע דשתייה. מכאן יש ללמוד בלילה כשרואה להתענות למחר לאחר אכילה אע"פ שאינו יכול לאכול אם לא התנה לפי שמסתמא כשנידך סילק דעתו מלאכול מלשמות ודאי לא סילק דעתו כדאמר הכא דאין קבע לשתייה ויכא דלא שכיח י"ן אע"ג דסילק דעתו מן היין מ"מ ממיס לא סילק דעתו ומיהו אומר ר"י דשמח דוקא בימים שהיו פועלין עמלן לשתייה אחר אכילה אמרו דאין קבע לשתייה אבל לדידן לא וריב"ז פירש במסכת תענית (דף י"ג.) שאף לאחר שישן מותר לשמות על פי הירושלמי ואין ר"י רוצה להקל כל כך כיון שלא נזכר כהדיה בע"ש שלנו ועין תוספות תענית י"ב: ד"ה ניסו:

עין משפט
גר מצוה

א מ"י מ"ט מהלכות
תענית עינים הלכה יג
סנה עשין קבב עור עינים
י"ד ס"ח רג ס"ק א ג:
לא ב מ"י מ"ל מהלכות
שבת הלכה ז סנה
עשין ז טושי"ב א"ח מ"י
מכ:
לב ג מ"י מ"י מהלכות
מ"י הלכה ז סנה
עשין קבב טושי"ב י"ד ס"ח
ז ס"ק ד:
לג ד מ"י מ"י מהלכות
שבת הלכה ז סנה ל"ח
סה טושי"ב א"ח ס"ח סנה
עשין ז:
לד ה מ"י מ"ל סה הלכה ט
סנה עשין ז ס"ק ז טושי"ב
א"ח ס"ח רג ס"ק ח:

לעני רש"י

פולטריא ופולטריא.
לכד.

מוסף רש"י

נחלה בלי מצרים. כמה
שנאמר וברכשתו (חז) ופולט
יהוה וקדמה יגו. לא לברכה
שנאמר וסס יגו. ארץ אשר
אזה רוחה ויטק שמר את
הסבת, שנאמר (סס לג) ויחן
את פני אביה, שקטת תמותן
עם דמיומי סנה ק"י ר'
מסכת (שש"י ח' יד).